

MIĘDZY WOLNOŚCIĄ A ZNIEWOLENIEM

МІЖ СВОБОДОЮ І ПОНЕВОЛЕННЯМ

MIĘDZY WOLNOŚCIĄ A ZNIEWOLENIEM
WARTOŚCI W HISTORIOGRAFII POLSKIEJ I ŚRODKOWOEUROPEJSKIEJ
OD KOŃCA XVIII PO POCZĄTKI XXI WIEKU

МІЖ СВОБОДОЮ І ПОНЕВОЛЕННЯМ
ЦІННОСТІ В ПОЛЬСЬКІЙ ТА ЦЕНТРАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ
ІСТОРИОГРАФІЇ ВІД КІНЦЯ XVIII ДО ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТЬ

REDAKCJA NAUKOWA
BARBARA KLASSA I LEONID ZASZKILNIAK

WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

GDAŃSK 2020

Recenzent
dr hab. Zbigniew Romek, prof. IH PAN

Redaktor Wydawnictwa
Paweł Wielopolski

Projekt okładki i stron tytułowych
Paulina Przygoda

Skład i łamanie
Mariusz Szewczyk

Publikacja sfinansowana
ze środków Dziekana Wydziału Historycznego Uniwersytetu Gdańskiego
oraz subkonta konferencji „Między wolnością a zniewoleniem. Wartości w historiografii
polskiej i środkowoeuropejskiej od początku XVIII do początku XXI wieku” nr KH-18_16

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-8206-010-2

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel.: 58 523 11 37, 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49

Spis treści

- 9 Wstęp
- Julia Kiselyova*
- 11 The ethical aspects of historiographical criticism
- Tomasz Maćkowski*
- 27 W niewoli prezentyzmu? – w kontekście epistemologicznych
dylematów współczesnego historyka
- Andrzej Wierzbicki*
- 53 Porządki aksjologiczne w polskich koncepcjach dziejów
ojczystych (koniec XVIII – druga połowa XX w.)
- Adam Kucharski*
- 73 „Dla zachowania konstytucji i wolności narodu Polskiego”.
Krytyka pruskich i rosyjskich przesłanek I rozbioru Polski
w dwóch traktatach Feliksa Łoyki z 1773 r.
- Лідія Лазурко*
- 89 Аксіологічні питання створення львівських історичних
часописів доби автономії
- Mariola Hoszowska*
- 103 Świat wartości młodego Ludwika Finkla (1870–1877)

- Piotr Koprowski*
- 127 Ignacy Radliński jako badacz kultury i umysłowości jednostki
- Василь Педич*
- 137 На шляху до свободи: 1848 рік в українській галицькій історіографії (до Першої світової війни)
- Jolanta Kolbuszewska*
- 151 Spór o profesjonalizm – czyli kto był historykiem w XIX stuleciu?
- Віталій Тельвак*
- 167 Конфлікти в середовищі українських істориків наприкінці XIX – на початку XX ст.: аксіологічний аспект
- Володимир Ващенко*
- 185 Історична «аксіологія» чи «психологія»? Психічна травма як критерій оцінювання польського та українського культурних проєктів (у текстах Михайла Грушевського)
- Вікторія Волошенко*
- 195 Патріотичні цінності в історичних виданнях для селянства Наддніпрянської України на початку XX ст.
- Barbara Klasa*
- 225 Od zniewolenia do wolności. System wartości Michała Bobrzyńskiego w I i IV wydaniu *Dziejów Polski w zarysie*
- Krzysztof Lewalski*
- 237 O sztuce uprawiania historii Kościoła

- Anna Pachowicz*
- 253 Wierność wartościom w życiu Mariana Kukiela, historyka i męża stanu
- Hanna Wójcik-Łagan*
- 267 Współczesne dylematy historyka dziejów najnowszych
- Leonid Zaszkilniak*
- 291 O wolności i ograniczeniach w poznawaniu przeszłości: ukraińska historiografia w XX i na początku XXI w.
- Ігор Гирич*
- 303 Українська історіографія 1990–2010-х років: напрями, постаті, спільноти
- Віталій Масненко*
- 329 Дискусія щодо інструменталізації історії України в контексті сучасної політики пам'яті
- Ольга Морозова*
- 355 Польська історіографія (1989–2016) щодо історії України першої половини XX ст.: здобутки й перспективи
- 375 Indeks osób